

Κωνσταντίνα Κορυβάντη*

Radix: 14 αντί-θέσεις για την συναίνεση

1. Radix, λατινικά για τη ρίζα. Αναφορά στο πρωταρχικό. Στην πηγή των πραγμάτων και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.
2. Τρόπο ριζοσπαστικό. Με την ριζοσπαστικότητα να γίνεται δυνατότητα μετασχηματισμού της κοινωνίας στον άξονα πολιτικού/αισθητικού.
3. Η τέχνη για να είναι ριζοσπαστική, κατά Krzysztof Ziarek, οφείλει να στραφεί στις ρίζες της εμπειρίας. Μιλώντας για νεοελληνική ποίηση, ποιες είναι οι ρίζες και τί σημαίνει το πλησίασμά τους;
4. *«Τι να τις κάνω εγώ τις ρίζες μου/ όταν οι ρίζες μου απαγχονίστηκαν στον ουρανό/ και το άγριο χώμα προχωράει και σφίγγει όλο και πιο στενά / το Μισολόγγι»*, γράφει ο Βύρωνας Λεοντάρης (Μόνον διά της λύπης, 1976).
5. Εκφράζοντας έναν απολογισμό τόσο για την ποιητική μας παράδοση (και τον εθνικό χαρακτήρα της, βλ. αναφορές στον Σολωμό) όσο και για την κοινωνική λειτουργία της ποίησης. Το ρόλο του ποιητή και το χαμένο όραμα της αριστεράς του μεταπολεμικού και μεταπολιτευτικού ελληνικού κόσμου μετουσιώνοντας σε ποιητικό λόγο τις θέσεις του δοκιμίου του «Για την ποίηση της ήττας» (1964).
6. Διατρέχοντας τα πέντε στάδια του πένθους (άρνηση, θυμός, διαπραγμάτευση) μεταβαίνουμε από την κατάθλιψη στην αποδοχή ή αλλιώς από την αριστερή μελαγχολία στην συναίνεση.
7. Την αποτυχία του υπαρκτού σοσιαλισμού ακολουθεί η ηγεμονία του νεοφιλελεύθερου παραδείγματος, που από το 1990 και μετά δεν αναγνωρίζει κοινωνικές συγκρούσεις με πρόσημο αριστεράς/δεξιάς. Επομένως, τί τέχνη κάνει, τί ποίηση γράφει η γενιά της συναίνεσης, του πολιτικού consensus;
8. Ας μου επιτραπεί η εισαγωγή του όρου «ποίηση της συναίνεσης» με αφετηρία την μετά-γκραμισιανή θεωρητικό Chantal Mouffe.
9. Η Mouffe επιζητά την επαναφορά της αντιπαλότητας στην πολιτική. Τον «αγωνισμό» και μία «συγκρουσιακή συναίνεση», ομόφωνη στις δημοκρατικές αρχές, συγκρουσιακή στις ερμηνείες.
10. Στην κεντρώα συνθήκη του τρίτου δρόμου, των ίσων αποστάσεων, ποιες δυνατότητες ρήξης και καλλιτεχνικής παρέμβασης στον εξουσιαστικό λόγο υπάρχουν ή μπορούν να υπάρξουν για τους δημιουργούς των πρώτων δεκαετιών του 2000 και σε ποιο κοινό απευθυνόμαστε;
11. Σε ένα κοινό που έχει απαξιώσει την πολιτική διαμάχη, έχοντας βιώσει τη μνημονιακή δεκαετία της μοναδικής λύσης και της μηδενικής εναλλακτικής. Με άλλα λόγια το περίφημο «τέλος της ιδεολογίας» πόσο χρόνο ζωής δίνει στην ποίηση; Μπορεί η ποίηση να είναι κοινωνικά αναγώγιμη, επαναφέροντας το φαντασιακό στην δημόσια σφαίρα; Θα μπορούσε να μεταβολίσει τις ατομικές εμπειρίες σε συλλογικό πάθος, σε εξέγερση;

12. Κι εδώ επιστρέφουμε στις ρίζες της νεοελληνικής ποίησης και την ανάγκη για προγραμματική μετά-ανάγνωση της κλασικής γραμματείας, του δημοτικού τραγουδιού και της σολωμικής πρόσληψης σχεδόν 200 χρόνια μετά την Ελληνική Επανάσταση. Μία διαλεκτική πλαισιωμένη με κριτικό, δοκιμιακό λόγο.
13. «Αλλά εσύ γενιά του αιώνα/ τραγούδα μην κρεμάς τα όργανα σου στις ιτιές/ και μην κολλάς τη γλώσσα στο λαρύγγι σου/ τίποτε μη μνησθείς / περίτρομη τον τρόπο σου τραγούδα/ σε γήπεδα πλατείες και στρατόπεδα» γράφει πάλι ο Λεοντάρης χρόνια μετά στο «Έως» (2003).
14. Κι εμείς σιγοτραγουδάμε. Έναν σκοπό ακατάληπτο. Όπως το σιωπηλό ενδεχόμενο της ριζικής αλλαγής ή τον συριγμό μίας τέχνης αμήχανης στην επικράτεια του κυνικού πραγματισμού, της ευρείας όσο και άνευρης συναίνεσης. Παραφράζοντας τον Σεφέρη της «Τελευταίας Μέρας»: ούτε γρέγος ούτε σιρόκος η μόνη απόφαση που ακούστηκε.

* Ποιήτρια, κριτικός